

KURYER LITIEWSKI

W WILNIE DNIA 19 GRUDNIA V. S. 1814. ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE

St. Petersburg, dnia 5 grudnia.

W imiennych Náywyższych Jego Cesárskiéy Mości Ukazách, danych Rządzącemu Senatowi, 1814 roku, wyrażono:

W pierwszym, dnia 3 października. Byłego Dragomana Porty, *Manuk Beja*, náymiłościwiey mianujemy Aktualnym Radzcą Stanu.

W drugim, dnia 28 października. Za powrótem woysk naszych w granice oyczyzny, rozkazaliśmy Jenerałowi Feldmarszałkowi, Hrabiemu *Barklajowi de Tolli*, i Jenerałowi, Hrabiemu *Benigsenowi*, rozpuścić do domow pozostałe uzbroienie, które w guberniach wewnętrznych Rossyjskich na obronę w roku 1812 zebrane, dotąd było za granicą. Rządzący Senat nie zaniecha uwiadomić o tém, kogo należy, i, oświadczywszy wdzięczność Naszę wszystkim stopnióm uzbroienia, za gorliwość i poświęcenie się okazane przez nich w czasie służby, oświadczy razem żądanie Nasze, iżby woownicy na łonie rodzin, wpośród prac i przemysłów, dawinészemu stanowi ich właściwych, zupełnéy zażywali pomyślności i spokoyności.

W trzecim, *teyże datty* „ Po szczęśliwie zakończonéy wojnie, uznawszy za potrzebną, nowé dacz urządzenie lądowym siłom Naszym, które przeciwko nieprzyjacielowi działały, rozdzieliliśmy je na dwa tylko woyska, i mianowaliśmy naczelnymi Wodzami: pierwszego, Jenerała Feldmarszałka, Hrabiégo *Barklaja de Tolli*; drugiego, Jenerała jazdy, Hrabiégo *Benigsen*, ze wszystkiemi prawami, nadanými w urzędzeniu dla wielkiego działającego woyska. (z *Gaz. Senac.*)

Gazeta, *Poczta Północna*, z *Petersburga* pod dniem 5 grudnia, umieściła następujące listy:

I. List Hrabiégo *Płatowa* do *Xiążęcia Gorczakowa* pod d. 21 października 1814.

„ W zupełném przekonaniu, że *W. X. M.* z dobrocią zawsze poglądał na dzieła woysk dońskich, które pod moim są dowództwem, a które u całej prawie *Europy* na wdzięczność zasłużyły, wnją zaś *W. X. M.*, nieśmiertelnego i we wszystkich dziejach jedynégo Jeneralisimusa, *Xiążęcia Alexandra Wasilewicza*, łaskawe i na wieki w sercach ich wrazone względy, dla siebie zjednały; mam za powinność przesłać *W. X. M.*, tu w załączeniu, świadectwo, które im dał Feldmarszałek, Hrabia *Michał Bohdanowicz Barklaj de Tolli*. (* Niech to będzie ku powiększeniu ukontentowania *W. X. M.*, że te woyska, nauczone mężnie walczyć za *Wiarę*, *Monarchę* i *Oyczyznę*, przez *Bohatera przeszłych i następnych wieków*, w ten czas, kiedy on, karząc bezbożnych, na wierchołkach gór alpejskich i na pięknych równinach włoskiéy ziemi, zbliżał już zupełną szczęśliwość *Francyi*, usprawiedliwiły jego oczekiwanie, a dzielnością ducha potrafiły sobie zjednać náywyższe ukontentowanie *Monarsze* i *zwierzchności* wdzięczność. Nic mi więcéy nie zostaje, tylko wyrazić szczerze żądanie, cieszyć

się nazawsze przyazną ku mnie *W. X. M.* chęcią, i ponówić wyznanie uczuć, rzeczywistego poważenia i niezachwianego przywiązania, z któremi na zawsze mam honor zostawać. &c. ”

II. Odpis *Xiążęcia Gorczakowa* do Hrabiégo *Płatowa*, pod d. 27 listopada 1814.

„ Z náywiększém ukontentowaniem czytałem to sprawiedliwe świadectwo, które Jenerał Feldmarszałek, Hrabia *Michał Bohdanowicz Barklaj de Tolli*, dla walecznych *Dońskich* dał woowników, którzy z taką chwałą należeli do wielkich dzieł *Rossyjskiego* oręża, w pamiętnych zwycięztwach; kiedy nie tylko wyganiał nieprzyjaciela z ulubioney *Oyczyzny*, ale ieszcze, postępując od brzegów *Niemna* do *Wisły*, od *Wisły* do *Odry*, od *Odry* do *Renu*, zatrzymał się nakoniec nad brzegami *Sekwany*, gdzie *Naywyższy Pan*, błogosławiąc obrońców wiary i praw, dopomógł *Nayjaśniejszemu Monarsze* naszemu, przywrócić prawnego *Monarchę* na tron *Francuzki*. Nie zadziwiam się nad tém. *Alexander*, błogosławiony, gardząc trudami i niebezpieczeństwami, prowadził od *Boga* wybrane rycerstwo, dla przywrócenia pokoju *Europy*. Wybrani przez niego wodzowie, postępując śladami Jego do sławy, usiłowali w dziełach swoich zbudować dla siebie wieczyste pomniki. *Bóg* błogosławi; *Monarcha* idzie na czele; rycerstwo, palące wiarą i miłością ku *Bogu* i *Monarsze*, za Nim postępuje. Mógłże zawód ich zostać niewieńczonym wieczną sławą? Nigdy mi nie wyjdą z pamięci owe chwile, kiedy, puszczając się w zawód rycerskiéy chwały, byłem w liczbie ochotników razem z *Dońcami*. Przechodząc stopnie dowódców, aż do stopnia naczelnego dowodzenia nimi, miło dla mnie było dawać należne świadectwo ich mężtwu i waleczności, przykładu nie mającym, którym częstokroć winienem był moje powodzenia. Byłem naczelnym świadkiem sławy, którą odnosił znamienity ich wódz terazniejszy, pod *Kauszunami*, *Kilią*, *Izmaytem*, i w *Pruskiéy* ziemi. W terazniejszém zaś, przykładu nie mającym, wojnie, nie mogłem nie dzielić uniesień całej *Rossyi*, kiedy na samo skinienie swóiego *Hetmana*, wyruszył *Don* cały: starcy i młodzieńcy, zapomniawszy na swój wiek, zostawiając słabych, rodziny, majątki, siedli na kon, polecieeli i pokazali światu, że gdzie w sercach poddanych *Bóg*, *Monarcha* i *Oyczyzna*, tam żaden nieprzyjaciel straszny nie jest. Zmarły *Xiążę Italijski*, Hrabia *Alexander Wasilewicz*, *Suworow Rymnicki*, znał te serca *Ruskie*; niemi on porażał nieprzyjaciół, podbijał państwa, i niechodzące przebywał przepaści. W jego ustach słowa: *Doniec Molodiec*, są náypiękniejszą pochwałą dla tego rycerstwa. Sprawując powierzzone *Ministryum* woyskowe, w przeciągu całej przeszłej wojny z taką chwałą zakończonéy, miałem nową okoliczność, byđż świadkiem mężstwa i poświęcenia się walecznego *Dońskiego* woyska, Taż sama okoliczność wkłada na mnie przyiemny obowiązek, upraszać *J. W. P.*, wszystkim woownikom *Dońskim*, pod jego dowództwem zostającym, oświadczyć uczucia moiego dla nich bez granic szacunku, z któremi równie, iako z náywyższém poważeniem i przywiązaniem całej duszy, mam honor byđż i t. d. ”

— Taż gazeta umieściła listę osób, które w prze-

*) W liście Hr. *Barklaja de Tolli* do Hr. *Płatowa*, umieszczonym w 92 Nrze *Kuryera Litawskiego*.

ciągu miesiąca października, na rzecz Towarzystwa patriotycznego Duin, w gotowych pieniądzech uczyniły ofiarę. Ogólna summa tych ofiar wynosi rubli 5840 i kopieiek 80.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

A U S T R Y A.

Gazeta Korrespondenta Warszawskiego pod d. 10 z *Wiednia* donosi: „Z powodu uroczystości imienin W. Xiężny Rossyjskiej, *Katarzyny*, owdowiałe Xiężny Oldenburskiej, Rossyjski Radzca tajny, Hrabia *Razumowski*, dawał bal w pałacu swoim, na przedmieściu *Landstrasse*; zaszczytli go bytnością swoją wielu z obecnych tu Monarchów, Xiążąt i t. d. tudzież Arcy - Xiążęta i Arcy - Xiężniczki nasze. Grono gości równie było liczne, iak świetne: wszędzie panował dobry gust, wspaniałość, przyjemność i wesołość. Bal przeciągnął się aż do poranku.

N. Cesarz mianował Szambelanem swoim Hrabiego *Stanisława Wandalina Mniszcha*, dziedzica dóbr *Łoska* i *Ulanowa* w Galicyi leżących.

Taż gazeta z listu z *Wiednia* pod d. 1 grudnia pisze: Jak tajemnie odbywają się układy Kongresowe, może być dowodem nota urzędowa Pełnomocnika pewnego Królewskiego Dworu, w tych dniach podana, w której użala się na taienie przed nim skutku układów, i okazuje niemożność czynnego działania w charakterze Członka wydziału spraw niemieckich. gdy mu wiadomość o toku interesów wzbronioną została.

Gazeta Ryska *Zuschauer* z gazety Norymberskiej pod dniem 26 listopada z *Wiednia* donosi: „U dworów obcych Monarchów mówią, iż oni tylko do 8go, a najdalej do 12 grudnia tu zabawią. Tym czasem znajdujący się tu Ministrowie, daleko późniejszy termin do wyjazdu zdają się naznaczać; co ztąd wnoszą, że wiele kontraktów na swe mieszkania, które w miesiącu wrześniu po większą część na trzy miesiące zawierane były, a tём samém już się kończą, ponowionych zostało na ośmnaście tygodni.

Dalej pisze taż gazeta: „W innych pismach pod taż datą czytamy: Spodziewają się teraz, że główne zasady politycznych stosunków Europy, pierwszych dni grudnia zupełnie ukończone i przez wszystkie mocarstwa podpisane będą, a około 7 grudnia ogłoszone zostaną. Mieszkania na miesiąc grudnia dla Ministrów na nowo zostały opłacone; należy oczekiwać, czy oni dłużej zabawią. O wyjeździe samych Monarchów z tego się domyślają, iż wiele osób, które dawniej w zamku mieszkały, do 16go grudnia znowu się tam wnieść mają; że już są sporządzone listy osób, które przeznaczone były do służby wysokich gości, a które teraz otrzymać mają nagrodę; i że nadewszystko terażniejszy czas adwentowy, ani muzyki, ani rozrywek żadnych nie dozwala. Wkrótce zatem spodziewają się, w uroczystém zgromadzeniu, ogłoszenia manifestu większych Mocarstw. Powysyłano gońców w różne strony. — O przygodzie pisemka pod tytułem *Kongres Wiedeński* (*Erlangen* 1814) w listach z Konstantynopola odebrano wiadomość, iż, w *Wiedniu* podobno, przetłómaczono je na język turecki i do Konstantynopola posłano. Tam rozumiano, że to pismo dziełem jest *Austrii*: zwołano dywan, przeczytano mieysce dotyczące się *Turcyi*, i postanowiono od Posła austriackiego Barona *Stürmera*, żądać objaśnienia. Ten zaręczył, że o niczem nie wie i dwór swój uniewinnił.

Taż gazeta pod dniem 30 listopada z *Wiednia*, donosi: „Wyszło tu urządzenie względem Węgrów, w *Austrii* przebywających. Dotąd każdy popospolity człowiek, mógł za swém świadectwem służby iść do *Austrii*; teraz zaś muszą mieć pasporta urzędowe. Tu zaś znajdujący się Węgrzyni otrzymali zalecenie, ażeby od nadwornéy Kancellaryi Węgierskiej, lub Siedmiogrodzkiej, o pasporta się postarali. Rozumieją, iż to urządzenie uczynione jest, dla ułatwienia zaciągu rekrutów w *Węgrzech*,

gdyż zdolni do służby ludzie, przez łatwość wyjscia z kraju, unikają tego zaciągu.

„Zawczora rozeszła się pogłoska, iż Mocarstwa zgodziły się już na wszystkie główne punkta, przywrócenia powszechnego pokoju, i trudnią się teraz podpisywaniem różnych aktów. Pogłoska ta wielką radość dla publiczności przyniosła, i tak korzystnie na kurs pieniędzy działała, iż się wczora w kilku godzinach z 261 na 251 zniżył.

„Wczorajsze pomyslné pogłoski, dzisiaj się jeszcze utrzymują.

„Od dnia 16go t. m. żadney narady w Komitecie Niemieckim nie było. Wiele jest przyczyn tég nieprzyjemnéy przerwy.

„*Baden*, który pierwéy sam ieden chciał działać, teraz przystąpił do Xiążąt niemieckich i miast wolnych, których sprawa coraz większey wagi i znaczenia zdaje się nabierać.

„W podróży do *Włoch*, którą Cesarz Austriacki, zaraz po zakończeniu Kongresu ma przedsięwziąć, będzie mu towarzyszyła N. Cesarzowa i cały dwór Cesarski.

„Mówią tu o odmianach, które od dnia 1go Stycznia 1815 roku do administracyi skarbu Austriackiego wprowadzone być mają, a które niewątpliwie znowu podniosą kredyt tég Monarchii.

Gazeta Petersburska, *Poczta Północna*, pod d. 25 listopada z *Wiednia*, między innemi wiadomościami umieściła: „Cesarz Rossyjski przez kilka dni nie wychodził ze swoich pokoiów: miał różę na nodze, i dla tego nie mógł się znajdować na wspomnionym festynie (na karuzelu). Ale już przeminęła ta choroba, i w pożądanym teraz znayduje się zdrowiu. — W teyże gazecie, pod dniem 30 listopada z *Wiednia*, czytamy: „Najjaśnieysi Cesarze Ichmość, Austriacki i Rossyjski, przez kilka dni nieco byli słabi; ale oba już w zupełném znaydują się zdrowiu.

Wiedeń, dnia 14go grudnia.

Wczora o południu umarł tu, *Karol Józef Xiążę de Ligne*, Kawaler orderu złotego runa, Komandor orderu *Maryi Teressy*, C. K. Feldmarszałek, właściciel regimentu piechoty, i Kapitan C. K. gwardyi bokowey *trabantów* i straży nadwornéy, mając wieku lat 79 i prawie 7 miesięcy.

(Gazety Wiedeńskie dochodzą do dnia 15go grudnia: nie znajdujemy w nich najmnieyszej wzmianki o działaniach Kongresu.)

C Z E C H Y.

Praga dnia 30 listopada.

W dniu 25 t. m. nasz Cesarz odwiedził N. Cesarza wszech Rossyi, Monarcha nasz miał na sobie mundur pułku rossyjskiego, którego raczył przyjąć dowództwo. — NN. Cesarzowe Rossyjska i Austriacka co dzień prawie wyjeżdżają razem na przechadzkę. — N. C. *Maryá Ludwika* co dzień prawie bywa u dworu. — Mówią, iż Król Wirtemberski w dniu 7 następującego miesiąca wyjedzie na powrót do państw swoich; inni zaś Monarchowie w *Wiedniu* obecni, mają opuścić tę stolicę d. 20 przyszłego miesiąca. (z *Gaz. Kores. Warsz.*)

F R A N C Y A.

Gazeta Wiedeńska, *Oesterreichischer Beobachter*, donosi z *Monitora*, pod dniem 1 grudnia. „Jenerał Baron *Vincent*, Minister pełnomocny Cesarza Austriackiego, na audyencyi dnia 29go złożył Królowi swe listy wierzytelne, a potem prezentował: Hrabiego *Bombelles*, Kommissarza rządu Austriackiego; Hrabiego *Scarampi*, Majora i Szambellzna C. J. Austriackiego; Pana *Lefevre von Rechtenburg*, Sekretarza poselstwa i P. *Kaisersfeld*, do tegoż poselstwa należącego. Potém P. *Crawford* pełnomocny Minister Stanów zjednoczonych amerykańskich prezentował P. *Jackson*, Radcę poselstwa — Dnia 28go listopada, Kommissyá Izby Parów, do rozwagi prawa względem powrotu jeszcze nieprzedanych dóbr

emigrantów, składa się z Marszałka *Macdonalda*, Xięcia *Feltre*, PP. *Boissy d'Anglas*, *Perignon*, *Barbè-Marbois*, *Garnier* i *Pastoret*. Ostatni jest Referendarzem. Prawo to, podług *Powszechnéy* gazety niemieckiej, w Izbie Parów, wiele przeciwników znalazło. — Podług teyże gazety *Powszechnéy*, Rząd francuzki w rozkazie 25go listopada, we wszystkich departamentach królestwa, zalecił nanowo organizować gwardyé narodowe. — *Monitor* pod dniem 4 donosi, że Marszałek Xiążę *Dalmacyi* (*Soult*) mianowany został Ministrem i Sekretarzem Stanu wojny; Hrabia *Beugnot*, Ministrem i Sekretarzem Stanu marynarki i osad; Pan *André*, jeneralnym Dyrektorem Policyi. — Dnia 3 grudnia, Hr. *Pastoret* w Izbie Parów czytał raport o prawie względem powrotu emigrantóm dóbr, ieszcze nieprzedanych. Xiążę *Tarentu* (Marszałek *Macdonald*) miał mowę, która wielkie wrażenie sprawiła. Rozprawy natychmiast zamknięte zostały; prawo zaś to w całej rozciągłości, iak było wniesione, przyjęto. — Stosownie do rozkazu królewskiego, z summy na listę cywilną przeznaczony, co miesiąc będzie się wypłacać 180,000 fr., na wspomnienie emigrantów, którzy z Królem powrócili. — Liczba *Anglików*, od niejakiego czasu w *Paryżu* bawiących, częścią z powodu otwarcia Parlamentu angielskiego, częścią dla nadchodzący zimy, znacznie się zmniejszyła. — Do *Havre* wbiegły niedawno dwa amerykańskie kapry, z których jeden, przez czas swojego krążenia, pięć okrętów angielskich spalił lub zatopił. — Stosownie do urzędzenia królewskiego, pod d. 28 listopada, order *wojskowej zasługi dla oficerów lądowych i morskich niekatolików*, roku 1759 ustanowiony, przywrócony został: i będzie noszony na takieyże wstędze, iak order ś. *Ludwika*. — *Monitor* i inne gazety *Paryżkie* umieściły protestacyą Króla *Saskiego*, 4 listopada w *Frydrychsfeld* datowaną. — Podług *Dziennika Rozpraw*, Marszałek *Suchet* mianowany został Dowódcą w *Alzacyi* (5ey dywizyi wojskowej). — Podług doniesień gazet *paryzkich*, terazniejsze posiedzenia Izby Deputowanych, między 20 a 26 t. m. zamknięte być mają. — Podług ostatnich wiadomości P. *Lainé* lepiej się ma. — Za zasadę nowéy taryfy celney, na wszystkie towary i produkta do *Francyi* wprowadzane przyjęto: iezeli towary te przychodzą na okrętach francuzkich, płacą czwartą częścią cła mniejsze, niż wprowadzane na okrętach cudzoziemskich. Rzeczy do zbytku służące, niezmiernie są obciążone, iak n. p. od fortepiano, w kształcie skrzydła, 400 fr.; kerunki 15 procentów od wartości; od centnaru czekolady 150 fr.; szyldekret, z francuzkiego połowu i na francuzkich okrętach przywieziony, 150 fr. od centnaru, na cudzoziemskich 240 fr.; macica perłowa, 75 fr.. Cukru rafinowanego, czyli zupełnie zabronić przywozu, czyli tylko dla dobra fabryk krajowych, cłem obciążyć, bardzo w tém różne były zdania. Obecny wtedy Jeneralny Dyrektor cel, rzekł: iezeli Izba położy 120 fr. cła od centnaru obcego cukru rafinowanego, wtedy skarb żadney straty mieć nie będzie; iezeliby zupełnie wprowadzanie zakazane było, podług mego przekonania, powinienem uczynić uwagę, iż to żadnym nie będzie środkiem do podniesienia przemysłu narodowego, gdy on nad cudzoziemski przełożonym zostanie. Po odbytych wotowaniu, większością 104 przeciw 91 przyjęto zakaz wprowadzenia obcego cukru: postanowienie to od wszystkich obecnych słuchaczy z oklaskami przyjęte było. Za odkryciem przemyconia postanowiono winy 500 fr.; iezeli zaś rzecz przemyconą większey iest wartości nad 500 fr., wtedy wina płaci się wrotnywartości wartości rzeczy. Między artykułami, które wyprawdane być mogą, znajdują się konie, ale tylko walachy, klacze i zrzedzieta, za opłatę przy wywiesciu 15 fr.. Od kozy płaci się i fr.

H I S Z P A N I A

Gazeta Wiedeńska, *Oesterreichischer Beobachter*, umieściła z gazety *Francuskiej* następujące, z *Ma-*

drytu pod dniem 19tym listopada, wiadomości: „Odmiany, które zasły w Ministerjum, nie na saméy tylko odmianie osób mają się zakończyć; ale systemat polityczny i opinia publiczna nową mogą przybrać postać, stosowną do zasad Pana *Cévalos*, którego sposób myślenia znaiomy iest *Europie*, z wielu pism przez niego wydanych. — Mówią, iż inni Ministrowie także odmienieni zostaną. Publiczność z ciekawością oczekuje, do iakiey strony, w nowém ministerjum, przyłączy się Oyciec *Ostalaza*.”

Taż gazeta z *Dziennika Rozpraw*, pod dniem 18 listopada z *Madrytu*, donosi: „Cały naród najszczęśliwszych oczekuje wypadków od nowego Ministerjum; mówią także, o mającém wkrótce nastąpić oddaleniu Członków Rady tajney Królewskiej, a szczególniéy Oycza *Ostalaza* (Redaktora *Gazety Atalaya*), jemuto przypisują wszystkie surowe środki, których w ostatnich czasach użyto. *Gazeta Francuska* pod d. 20 listop. mówi, iż od czasu publicznego przezeń odwołania pocisków, przeciwko znakomitszym *Hiszpanóm i Francuzóm* wymierzonych, wpływ *Pralata* tego w Radzie tajney Królewskiej, zdaie się być mocniejszy, a terazniejsze odmiany w Ministerjum nie są, podobno, tego rodzaju, iżby on mógł na nich ucierpieć. Nie wiadomo co się stanie z Panem *Macanaz*, zostaje on teraz w własnym domu, pod strażą oddziału grenadyerów; córka zaś iego wyniosła się do klasztoru. — Xiążę *San Carlos* na Posła do *Petersburga*, a Xiążę *Infantado* na Posła do *Wiednia* mianowani zostali. (późniejsze iednak doniesienia, zaprzeczają tey wiadomości). — *García Herreros*, *Calatrava*, *Arguessa* (może *Arguelles*) i wielu innych Członków Stanów *Kortez*, którzy od sześciu miesięcy w ścisłym więzieniu zamknięci byli, otrzymali już pozwolenie rozmawiania z krewnymi swymi. — Miejsce W. Marszałka dworu ma być przeznaczone dla Xięcia *Hijar*, którego szwagier, Xiążę *Alagan*, iest Kapitanem gwardyi bokowéy, i towarzyszył Królowi w czasie niespodzianych odwiedzin dla Ministra *Macanaz*. — Z niecierpliwością oczekujemy, widzieć pierwsze kroki nowego naszego Sekretarza Stanu, i listy okolne tymczasowego Ministra Pana *Mojano*, i w iakim duchu terazniejsza Administracya sprawowana będzie. — O stanie naszych posiadłości w *Mexyku* biegają pogłoski, którym nie radziłyśmy wierzyć. Byłoby to nader bolesną, iezeliby po tylu nieszczęściach, iakie półwysep nasz wycierpiał, przyszło ieszcze oplakiwać stratę najpiękniejszych osad. — Sprawujący interesa hiszpańskie, Margrabia *Casa-Flores*, który, iak wiadomo, nagle *Paryż* opuścił; ieszcze się znajduje w *Irunie*, na granicy francuzkiej. — *Gazeta Francuska* przydaie swoię uwagę, iż korespondent iey madrycki nic nie namienia łagodniejszym postępowaniu z uwięzionymi Członkami *Kortez*, iak donosił o tém *Dziennik Rozpraw*, który nie zawsze, podobno, rzetelne miéwa wiadomości. — Pan *Arguelles* miał umrzeć w więzieniu.

Taż gazeta pod dniem 22 listopada z *Madrytu*, donosi: „Margrabia *Santa Cruz*, mianowany został na poselstwo do *Paryża*, na miejscu Hrabiego *Peralada*, który się od tego urzędu wymówił. Jest to już drugi z *Grandów* hiszpańskich, na toż poselstwo mianowany. Nie wiadomo, nad czém się więcey zadziwiać należy: czy nad cierpliwością Króla, który nie przykrzy sobie, co dwa tygodnie nowych posłów mianować; czy nad lekce wazaniem *Grandów* hiszpańskich dla tego miejsca, które dawniey dla ich miłości własney i dumy, za tak pochlebne mieli. — Pisemko Pana *Amorós*, o *Zdraycach hiszpańskich*, stało się przyczyną wielkiej wrzawy; Rządowi zaś nowych kłopotów przyczyniło. Król rozkazał najwyższej Radzie potrzebne do tego obmyśleć środki, iżby wszystkie wprowadzone exemplarze mogły być zebrane, i J. K. Mości złożone, i żeby dalsze ich wprowadzanie zakazańem było, i t. d. Rada *Kastylijska* do wszystkich Sądów cywilnych i kryminalnych, do Arcybiskupów, Biskupów, *Pralatów*, wy-

Główna lista okólne, izby, stosownie do woli J. K. Mołczy, wszystkie egzemplarze pomienionej książeczki złożone były w Sekretaryacie Stanu. Nie rozumiemy, izby ulubionemu Monarsze naszemu udało się otrzymać pożądany w tej mierze skutek. Pismo to od bardzo wielkiej liczby osób już było czytane: porobiono z niego kopie; a zakazana książka daleko jeszcze większą ciekawość wzbudzi. Lepiej byłoby wydać odpowiedź na nią.

— Ministerium wojenne postanowiło, iż ci, którzy tylko kapitańską rangę mieli, a w roku 1808 rzeczywiście nie znajdowali się w pełnieniu służby kapitanów, nie mają należeć do listy, sporządzonej stosownie do dekretu pod d. 30 maja.

WŁOCHY.

Gazeta Austriacka, *Osterreichischer Beobachter*, ze *Włoch* donosi: „W. Xiążę Toskański d. 22 listopada wyjechał z *Florencji* do *Pizy*, gdzie był przyjęty z wielką radością. 23go i 24 tamże przybyła familia W. Xięcia. — Xiążę *Esterhazy*, który d. 17 z *Neapolu* do *Rzymu* powrócił, d. 20go w towarzystwie Posła Austriackiego Kawalera *Lebzelter* był u Ojca ś. na pożegnaniu. Dnia następującego miał ten Xiążę *Rzym* opuścić i udać się do *Florencji*. — Dnia 14 listopada Xiężna *Wallii* udała się naprzód na fregatę *Karolinę*, a potem oglądała eskadrę angielską na morzach neapolitańskich krążącą, gdzie była przyjęta z honorami dostojności i należnemi. — Handel w portach neapolitańskich coraz znakomitszym się staje: codziennie przybywają z towarami swojemi i nabierają neapolitańskich, okręty angielskie, francuzkie, szwedzkie, hiszpańskie, nie licząc wielkiej liczby neapolitańskich, które tam codzień zawniają, lub wypływają.

PP. *Rosini*, *Scotti* i *Pasetti* zatrudniają się teraz w *Neapolu* rozwijaniem i wyczytywaniem herkułanńskich manuskryptów. Ogłoszono już ułamki poematu łacińskiego o wojnie *Antoniusza* i *Augusta*, tudzież ułamki drugiej księgi *Epikura* o *Naturze* rzeczy, i spodziewają się ostatnie z tych dzieł mieć w zupełności. Pismo *Polistrata*, ucznia *Epikura*, jest już pod prasą; a w późniejszym czasie zamysłają wydać ułamki *Colotesa* o *Lizydzie Platona*, i *Canisena* o *Przyjaźni*. Drukuje się zupełny traktat *Philadema* o *Retoryce*. — Około odkopywania *Pompeianum* ciągle za teraźniejszego Króla pracują, z taką usilnością, jakiej za przeszłego rządu nie widzianno; od roku 1790 do 1806 pracowało tylko 5 do 15tu, a teraz ciągle 300 ludzi pracuje nad uprzątnieniem gruzów. Część pięknych sufitów i posadzki marmurowe, które tam znalezione, umieszczona została w galerji muzeum, a inne w sali Akademii rysunków, dla doskonalenia się artystów.

TURCYA

Gazeta petersburga, *Poczta Północna*, z *Konstantynopolu*, pod dniem 14 listopada, donosi: Poseł francuzki przy. tutejszym dworze, Jenerał *Andréossi*, przez dwór swój odwołany, wyjechał ztąd dnia dzisiejszego; zostawując pełnomocnictwo P. *Roufin*, który sprawować będzie poselstwo, do przybycia mianowanego posła, margrabiego *de la Rivière*.

NOWE DZIEŁA.

W Drukarni Józefa Zawadzkiego Typografa Uniwersytetu Wileńskiego wyszło nowe dzieło pod tytułem:

Pisma rozmaite Jana Sniadeckiego, dwa Tomy in 8vo majori 728 stronic. Cena obu tomów na papierze dobrym rubli srebr. z kop: 40.

W pierwszym tomie zawierają się Żywoty uczonych Polaków; a mianowicie: Żywot Hugona Kołłątaja

O Koperniku

Żywot Marcina Poczobuta.

Drugi Tom obejmuje: Zagajenia posiedzeń publicznych Uniwersytetu Wileńskiego i Kosprawy w naukach; a mianowicie:

Zagajenie 12 Marca 1807 roku. O dobrodziejstwach Monarchy dla oświecenia i stąd wynikających obowiązków Uniwersytetu.

Zagajenie 28 Czerwca 1807 r. O dobrodziejstwach pokoju a szkodliwych skutkach wojny dla nich, z powodu zawartego pokoju w Tylży.

Zagajenie 15 Września 1807 r. Porównanie *Alexandra I.* z innymi Monarchami Rosyjskimi w sprawie nauk i oświecenia. Zamiary i obowiązki publicznego nauczycielstwa. Zachęcenie młodzi do pilności i do przykładowego życia.

Mowa 27 kwietnia 1808 r. przy otwarciu Komisji Wileńskiej dla funduszów edukacyjnych: o Instrukcyi publicznej, jej dawnej chwale i pożytkach w Polsce: o potrzebie i świętości funduszów na to przeznaczonych; i o złem obywatelstwie krzywdzących te fundusze.

Zagajenie 28 czerwca 1808 r. Wyłożenie praw i zatrudnień Uniwersytetu w upłynionym roku szkolnym.

Zagajenie 15 września 1808 r. O staranności, jaką winny mieć wszystkie wydziały nauk o pożytki uczniów skarbowych.

Zagajenie 30 czerwca 1809 r. Sprawa z robot Uniwersytetu w roku szkolnym upłynionym.

Zagajenie 15 września 1809 r. Pokoy z królestwem Szwedzkim: o pożytkach oświecenia i znakomitych Monarchy dla niego dobrodziejstwach.

Zagajenie 15 września 1810 r. Ze doskonalenie wszystkich władz umysłowych przez rozmaite nauki jest warunkiem prawdziwego oświecenia, Przemowa do młodzi szkolnej.

Zagajenie 30 czerwca 1811 r. Dzieje Uniwersytetu w roku upłynionym. Pożegnanie i rady dane uczniom wychodzącym z Uniwersytetu.

Zagajenie 15 września 1811 r. O Instrukcyi religijnej.

Zagajenie 30 czerwca 1813 r. Żywot Piotra Hrabiego Zawadowskiego pierwszego Ministra narodowego oświecenia w Cesarstwie Rosyjskim.

Zagajenie 15 września 1813 r. Dzieła łaskawości *Alexandra I.* przy pomysłowości oręza.

Zagajenie 30 czerwca 1814 r. Zespokoienie Europy po dwudziestu kilkoletniej walce, jest nadzwyczajnym dziełem osobistych cnot *Alexandra I.*

Zagajenie dnia 15 września 1814 r. Zachęcenie młodzi do pracowitości i do gospodarnego użycia czasu, przez wielkie stąd korzyści, okazujące się we wszystkich porach i przygodach życia.

Rozprawy w Naukach.

I. O obserwacyach astronomicznych. Potrzeba i użycie tych obserwacyi. Ich przymiot i podział. Sposoby pomocy w ich robieniu. Przeshkody i poprawy w obserwacyach zachodzące. Przełożenie wyrazów astronomicznych.

II. Konkurs do Katedry Wymowy i Poezyi w Imperatorskim Uniwersytecie Wileńskim. Uwagi nad pismem konkursowem i jego krytyką.

III. O nauk matematycznych początku, znaczeniu, i wpływie na oświecenie powszechne.

IV. Podział nauk matematycznych i katedry tych umiejętności.

V. O języku narodowym w matematyce. Przełożenie wyrazów zachodzących w matematyce wyższej.

VI. O Metafizyce.

PRENUMERATA NA PAMIĘTNIK WARSZAWSKI:

W Expedycyi gazetnej przy Litewskim Pocztańcu w Wilnie, przyjmuje się prenumerata na *Pamiętnik Warszawski* na rok 1815, którego Prospekt w *Kuryerze Litewskim*, w Numerze 99, był umieszczony, w ilości Rubli srebrnych 8. Zyczący nań abbonować raczą się zgłosić do pomienionej Expedycyi gazet. Na końcu każdego miesiąca Prenumeratorowie odbiorą Numer jeden wyż rzeczonoego *Pamiętnika*.

PRENUMERATA NA DZIENNIK WILEŃSKI.

Na wychodzący w roku 1815 *Dziennik Wileński*, którego prospekt przyłączony jest do *Kuryera Litewskiego* Nr 101 przyjmuje się prenumerata z pocztą, w ilości Rubli srebrnych 5 na rok, w Expedycyi gazetnej przy Litewskim Pocztańcu.

Niżej podpisany ma honor oznaymić przyjaciółom nauk i oświecenia, że, lubo w *Kuryerze Litewskim* w Numerze 99 ogłoszono było, iż u niżej podpisanego na *Pamiętnik Warszawski* w roku 1815, w jego Księgarni Warszawskiej wychodzić mający, można prenumerować, ułożył się z Expedycją gazetną przy Litewskim Pocztańcu będącą, w ten sposób, że odtąd taż Expedycya, za bardzo mierną cenę bo Rubli 8. srebrnych, przyjmuje roczną prenumeratę na wyż rzeczony *Pamiętnik Warszawski*. Zyczący sobie odbierać pocztą to pismo peryodyczne, raczą się do pomienionej Expedycyi zgłosić; skąd im na końcu każdego miesiąca Numer tego *Pamiętnika* dochodzić będą. Wilno dnia 19 Mscia grudnia 1814. Józef Zawadzki Typograf Uniw. Wileń.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

N I E M C Y

Hannover, dnia 21 listopada.

Wczora we wszystkich tutejszych kościołach śpiewano *Te Deum*, a synagoga swoim obrzędem odprawiły nabożeństwo, na podziękowanie za szczęśliwy wypadek, wyniesienia kraju naszego do godności Królestwa. Po nabożeństwie nastąpiło strzelanie z dział.

Hannover, dnia 2 grudnia.

Pracnią tu około wygotowania tronu, na którym Królewicz, Xiążę Cambridge, w imieniu Xięcia Reienta, odbierać będzie hold, jako Król Hannoveru. Sala rycerska w tutejszym zamku będzie miejscem tego tronu, który z największą okazałością będzie ubrany. Jeszcze niewiadomy dzień, w którym nastąpi uroczystość holdu — Mówią, iż w roku następującym, odbędzie się zaciąg do milicyi krajowej.

z Wirtemberskiego, d. 26 listopada.

Wielkie łowy, które nasz Król gotuje dla N. Cesarza *Alexandra*, przypominają sławne polowanie, które przed trzydziestą laty Wielki nasz Xiążę *Karol* dawał dla Cesarza *Pawła*. Sześć tysięcy jeleni i dzików, przez włościąn spędzonych, dopóty były coraz bliżej zapędzane, póki przestraszone zwierzęta, nie widząc żadnego do schronienia się miejsca, rzuciły się na wieżę, nad teziorem *Niedzwiedziem* stojącą: tam nie mogąc znaleźć szukanego ratunku, rzuciły się w wodę: a tym czasem strzelcy pływający po wodzie strzelali do nich. Terazniejsze łowy, jeżeli przyjdą do skutku, przewyższąc będą dawniejsze, co do liczby zwierza: już bowiem, od kilku tygodni w lasach ku granicy bawarskiej, chwytają żywcem zwierzęta, i zawożą do zwierzyńca, w bliskości *Sztutgardu*. W samej okolicy *heydenheimskiej* miano ułowić 1,200 jeleni i dzików. Kazano dostarczyć mnóstwo drzew iodłowych, dla ustrojenia miejsc, w których Monarchowie polować będą. Zupełny koszt na to polowanie ma wynosić 500,000 zł. r.

D A N I I A.

z Zelandyi dnia 12 listopada.

Oto jest treść odmian proponowanych w konstytucyi *Norwęgskiej*, celem połączenia iey ze *Szwecyą*. *Warunek 1 - 4.* *Norwegia* jest królestwem dziedzicznym, wolnem, niepodległym i nierozdzielnym; połączone ze *Szwecyą* pod powagą Króla. Kształt Rządu jest monarchiczny umiarkowany.

War. 5. Żydzi pozostaną i nadal wyłączeni.

War. 6. Dziedzictwo korony urządzone jest podług praw następstwa, ustanowionych w *Szwecyi* dnia 25 września 1810 roku.

War. 7 - 8. Skoro niema Xiążęcia zdolnego do następstwa, Król może od siebie podawać następcę w jednym czasie Stanom *Norwegii* i *Szwecyi*. Gdy ta propozycja przyjęta zostanie, Reprezentanci obudwóch narodów wybierają z grona swojego Komisyy, która ma prawo oznaczyć wybór w wypadku, kiedy żadna z osób proponowanych nie będzie miała za sobą większości głosów Reprezentantów obudwóch narodów: Urządzenie tej Komisyy obięciem będzie w prawie, które Król proponować będzie w jednym czasie Stanom *Norwegii* i *Szwecyi*.

War. 9 - 10. Król staje się pełnoletnim w *Norwegii* w tymże czasie, kiedy jest pełnoletnim we *Szwecyi*.

War. 11. Koronacja odbywa się w *Krystyanii* lub w *Drondeymie*.

War. 12. Król, co rok, pewny czas mieszkać będzie w *Norwegii*, jeżeli przeciw temu nie zaydą wielkie przeszkody.

War. 13. Rada stanu, którą Król mianuje, składa się z Vice-Króla, czyli Jeneralnego Wielkorządcy, z jednego Ministra Stanu, i najmniej siedmiu członków.

War. 14. W niebytności Króla, Rząd wewnętrzny kierowany jest przez Vice-Króla czyli Jeneralnego Wielkorządcę i pięciu Radców Stanu. Vice-Król czyli Prezydent ma dwa głosy. W obecności Królewskiej ustaie urządowanie Vice-Króla czyli Jeneralnego Wielkorządcy, który w ówczas jest tylko pierwszym Radcą Stanu. Sam tylko Królewicz Następca lub starszy syn jego może być Vice-Królem. Urządowanie przywiązane do tego stopnia, w oznaczonym tylko czasie sprawowane być może. Jeneralny Wielkorządca może być tylko *Norwęgczykiem* lub *Szwedem*, lecz Radcy Stanu powinni być rodowici *Norwęgczycy*.

War. 15 - 20. Król ma zawsze przy sobie Ministra Stanu *Norwęgskiego* i dwóch Radców Stanu, którzy się co rok odmieniają. Są oni obecni w czasie postanowień królewskich, dotyczących się *Norwegii*.

War. 21 - 24. Xiążęta rodziny Królewskiej nie posiadają żadnego cywilnego urzędu, lecz Królewicz Następca lub syn starszy jego mogą być Vice-Krółami.

War. 25 - 35. Król ma naczelne dowództwo siły morskiej i lądowej, lecz bez zezwolenia Seymu nie może dawać wojska w służbę obcych Mocarstw, ani sprowadzać wojsk obcych do Królestwa, wyjąwszy wojska posiłkowe, dla zasłony kraju od napaści nieprzyjacielskiej.

War. 34. Minister Stanu *Norwegii* i dwóch Radców *Norwęgskich*, mają miejsce w Radzie Stanu *Szwedzkiej*, i mogą dawać zdanie w rzeczach, dotyczących się obudwóch Królestw.

War. 36 - 57. Aż do chwili, w której Seym obudwóch królestw ustanowi Rząd w czasie małoletności Króla, lub w każdym razie, kiedy Rada Stanu *Szwedzka* wezwana jest przez konstytucyą do kierowania Rżadem, Rada Stanu *Norwęgka* i *Szwedzka* połączone razem, rządzą obudwoma Królestwami.

War. 58 - 62. Seym zbiera się, co lat pięć, w pierwszych dniach lutego w stolicy, lub w innem mieście królestwa.

War. 63 - 64. Król mianuje Mówców Izby obudwuch.

War. 65 - 68. Prawo, które Król wyda w porozumieniu się z Seymem, oznaczy warunki naturalizacji obcych.

War. 69. Postanowienie, wydane od trzech Seymów prawnych, będzie miało moc prawa, chociażby nawet Król nieprzychylił się do niego, jeżeli się niesprzeciwia duchowi i literalney treści konstytucyi.

War. 70 - 75. Seym zebrany nie może trwać dłużej nad trzy miesiące bez pozwolenia Króla:

War. 76. Trybunał wezwany do sądenia Członków Rady Stanu, Członków Seymowych i Członków wydziału najwyższego, sprawiedliwości, składa się z Prezesa, Biskupa, Członków Rady Stanu i najwyższego Sądu, z Mówcy i połowy Reprezentantów Izby wyższej.

War. 78 - 81. Sąd najwyższy jest ostateczną instancją i składa się z Prezesa i 6ciu Deputowanych.

War. 82 - 97. Król przeloży Reprezentantom obudwóch Królestw prawo, względem zobólnych praw obywatelskich w *Szwecyi* i *Norwegii*. Tymczasem mocen jest, gdy uzna konieczną tego potrzebę, umieszczać *Szwedów* w *Norwegii* a *Norwęgczycy* we *Szwecyi*, wyjąwszy urząd Pastorów i Sędziów.

War. 98. Nie będą na przyszłość ustanawiane mi Hrabstwa, Baronaty i Ordynacje.

War. 99. Wszyscy poddani obowiązani są do służby wojskowej, aż do 25go roku życia.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

Podług listu pewnego *Rossyanina*, w gazecie *Poczty Północnej* umieszczonego, z *Moskwy* pod d. 9 listopada: Fabryka materyy iedwabnych kupca *Ale-*

androwa wyrabia do roku więcéy, iak na 2 miliony rubli, różnych rękodzieł; a fabryka Czerokowych ma 5,000 warstatów, wyrabia do roku więcéy, iak na 4 miliony rubli rękodzieł, szczególniey zaś szacowane są ich nankiny, perkale, chustki &c.; fabryka kupców Bykowskich wyrabia do roku towarów bawełnianych więcéy, iak na 600 tysięcy rub: &c. Kończy się ten list uwagą, iż w ostatnich trzech latach fabryki Moskiewskie w liczbie i dobroci, wzniosły się do stopnia, wiarę przechodzącego, pomimo nawet zniszczeń, iakiego doznały od najsicia nieprzyjacielskiego w roku 1812. „Wszędzie, (są słowa listu) znalazłem czynność, gorliwość, widoczny wzrost, i udoskonalenie, w porównaniu do przeszłego ich stanu. Tysiące rąk pracują tu około rzeczy, istotnie do życia potrzebnych, a tysiące rodzin znajduje w nich dla siebie utrzymanie. Oto są owoce narodowego przemysłu i wpływu fabryk.!”

W Bibliotece Ambrożyńskiej, P. Angelo Majo wynalazł bardzo dawny manuskrypt, w którym znajdują się niektóre, dotąd nieznaione części mów Cicerona *Pro Scauro*, *Tullio et Flacco*, z komentarzami do mowy *Pro Scauro*. Pierwszey z tych mów, której dotąd posiadano tylko ulamki, teraz mamy część exordii z podziałem i dwie części samey mowy. Co do drugiey: której pewne tylko wiersze i słowa były znaiome, teraz mamy część exordii i narracyi. W trzeciéy dopełnioną została wiadoma przerwa. Z postaci pisma, rękopism ten zda się należeć do drugiego lub trzeciego wieku.

Kray Tunetański zawiera 3,400 m. k. Mieszkańcy iego wprawdzie ze wszystkich narodów *Barbaryi* są nayspolerowniejszymi, ponieważ trudnią się rolnictwem, przemysłem, rzemiosłami i handlem, a naymniey rozboiem morskim; jednakże, iak stan ich odbiia od tych przyjemności i powabów, któremi przyrodzenie okolice ich tak hoynie uposażyło; a razem od owych przypomnień, które w nas wzbudza historia, wskazując tam miéysca, gdzie się porodzili *Hannibalowie*, *Katonowie* i pamiętne sławą *Scypionów* pola.

JW. Jenerał Infanteryi Litewski Gubernator Woieny i różnych orderów Kawaler Alexander Michajłowicz Rzymiski Korsaków, przez niniejsze czyni wiadomo: iż służącego dotąd u siebie Dworzeckiego *Terentego* syna *Piotra Rohożyna* uwalnia zupełnie od służby; zatem, jeżeli kto ma do pomienionego *Rohożyna* iaką pretensyą, tedy od dnia niniejszego uwiadomienia, w przeciagu pięciu dni, z niezaprzeczonemi dowodami zechce się udadź do JW. Gubernatora Woiennego dla otrzymania satysfakcyi; po upłynieniu zaś tego terminu mający do *Rohożyna* pretensyą utraci prawo poszukiwania swey należności u JW. Jenerała Rzymskiego Korsakowa.

P O D R A D

1 Od Mińskiego Guberskiego Rządu czyni się ogłoszenie, iż na dostarczenie do Wileńskiego arsenału, potrzebnego dla zostu kompanii artylleryi baterzynéy i lekkiey, drzewa dębowego, które składać się ma z desek, kłoców i innych sztuk, naznaczone są dla odbycia licytacyi terminy, w roku następującym 1815, 1szy dnia 15go, 2gi dnia 18go, a 3ci i ostateczny dnia 20go stycznia; zatem życzący sobie podjąć się takowego dostarczenia, mają przybywać na pomienioną licytacyą do Izby Skarbowey Mińskiej, z dostatecznemi o stanie swoim zapewnieniami i ewikcyami. Dnia 3 grudnia 1814 roku.

Sekretarz Czerniew.

OGŁOSZENIA SĄDOWE

1 Sąd Taxatorsko Exdywizorski przez Remisę Sądu Ziemskiego Powiatu Brasławskiego w dniu 6 Julii roku idącego na rozdział pomiędzy Wierzycielami majątku Kazimierzowa, ze stopnia byłych Dziedziców Kazimierza Oyca Michała, Jakuba synów Giedroyciów, naznaczony; w pierwszym zjezdzie rozwiąwszy przy-

nieśione stron żądania, Komorników do pomiaru naznaczył, komportacyą w przeciagu dwóch tygodni przed Aktami Ziemiemi Brasławskimi, akta inkwizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi na dzień 24 Augusta udecydował — a do oczewistego rozbioru rzeczy dnia 15go Januarij roku następnego 1815 w mieście powiatowym Widzach, że przystąpi Akcessoryynym wyrokiem swoim zapowiedział, ażeby więć wszystkie strony pretensye do massy takowego konkursu regulować mogące na przeznaczony termin iawiły się, pod upadkiem swey rzeczy przez trzykrotną do Gazet Kurjera Litewskiego awizacyą zawiadomić postanowił — Datt roku 1814 Mscia 8bra 10 dnia w Widzach.

Antoni Kwinta Sędzia Ziemi Powiatu Brasław. Exdywizor Prezydency.

Gedeon Tur Prezydent Grodz. Powiatu Brasław. Exdywizor.

Mikołaj Szczepowski Sędzia Grodzki Brasławski Exdywizor.

Kazimierz Hryniewicz Regent Sądu Taxatorsko-Exdywizorskiego.

2 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski za Remisą Sądu Ziemskiego Grodzkiego nad majątkiem zeszyłych Ignacego Wróblewskiego Prezydenta Miasta Grodna, Jana Jasińskiego w Mieście Grodnie ustanowiony. — Po ufundowaniu swey Juryzdykcyi, i po załatwieniu pierwiastkowych czynności Akcessoryynych. — do finalnego i ostatecznego ukończenia dzieła takowey Exdywizyi za termin dzień 15 februaryi przyszłego 1815 Ru przeznaczyl. — W celu więć na pomieniony termin zebrańia wszystkich stron interessowanych — niniejsze publiczne czyni ogłoszenie, a razem ostrzega i zapowiada, iż w zdarzeniu czyieykolwiek bądź niestanności, jak na Debitorach przyzwoite wskazy policzonemi — tak też Kredytorские pretensye upadkowi i Amissy, poddanemi przez wyrok Sądowy zastaną Datt w Grodnie roku 1814 Nowembra 25 dnia.

Jan Sokołowski Sędzia Ziem. Powiatu Grodzień. Exdywizor.

Waleryan Kudorowski Regent Ziem. Pttu Grodzkiego Exdywizor.

Tadeusz Oskierko Exdywizor.

2. Sąd Podkomorsko Dzielczo Exdywizorski do majątności Kurkl w Powiecie Wilkomierskim leżącej, z odkładu na dniu 9m xbra roku terazniejszego zjechawszy, nie widząc żadney strony jawiącej się, tudzież z powodu następnych Guberskich Elekcyów, kontynuacyą rozpoczętego dzieła nie mogąc się zaiąć, Sady swoje do dnia 20 Januar. 1815 roku odwołał, z tém zastrzeżeniem, ażeby strony mając dosyć czasu do przygotowania się, z zupełną gotowoscią sub amissione nie zajmując na próżno czasu Sądowego z dowodami przystępowali — O czem ażeby każdego interessowanego doszła wiadomość przez kilkakrotną Awizacyą Kurjera Littgo ogłasza się.

Michał Wawrzecki Podkomorzy Pttu Brasław.

Prezydent Sądów Dzielczo Exdywizor.

Jakób Towiański Ziem. Pttu Wileń. Pisarz.

Ignacy Brzozowski Sędzia Grodz. Pttu Brasław.

3 Według dobrowolnego stron żądania i zgodzenia się Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na rozdział Majątku W. JP. Marcyanny Morawskiej byłey Antreprenerki Teatru Wileńskiego ustanowiony Sessyą ostateczną prorogował do dnia 28 Xbra roku idącego 1814 z tym zapewnieniem, iż naydaley wciągu iednego tygodnia całą Sprawę de pryncypalney decyzyi wezmie na nowowę do której żadnych Proźb przyjmować nie będzie, żeby więć o tym postanowieniu każdego interessującego doszła wiadomość niniejsza trzykrotną podaje się Awizacyą.

3 Między Wierzycielami Zeszłego JP. Stanisława Niewiarowskiego w Sądzie Ziemskim Wileńskim odchodziła Sprawa Konkursowa, w której przeznaczono Taxę i Exdywizyę całkowitego pozostałego Majątku, niemniej Komportacyą pod rejestrami wszelkich Dokumentów zacząwszy od dnia 31go Xbra roku idącego 1814 wciągu niedziel sześciu na wszystkich stronach stawiających i przybydź mogących do Kancelaryi aktowej Ziemskiej Wileńskiej, oraz inwentaryą pod konkurs oświadczonego Majątku i dalsze właściwe początkowe ustanowiono wyroki. — Zeby więc Kredytorowie i Pretensorowie Zeszłego JP. Stanisława Niewiarowskiego sub amissione Causæ, a Debitorowie, że w ich niestanności oczewisty nastąpi wyrok zatym niedogodności własney winie przypisać będą powinni, do iednoczasowej następney łączyli się rozprawy, do tego celu niniejsza trzykrotna podaje się awizacya.

3 W Magistracie Miasta Wilna odchodziła Sprawa Sukcessorów i Pretensorów nieżyjącego Johana Jakuba Liderlica maystra kunsztu Slosarskiego Obywatela Wileńskiego — w której Dekretem oczewistym tegoż Sądu, na dniu 26 miesiąca Oktobra idącego 1814 roku ferowanym na satysfakcyą Sukcessorów i Kredytorów pomienionego Liderlica — Kamienicę jego, w mieście Wilnie przeciwko Kościoła Sgo Mikołaja pod Nrem 354 sytuowaną, wyprzedać przez publiczną licytacyą postanowiono, i do takowego aktu licytacyi terminu zwyczajnie trzy. — pierwszy dnia 20, drugi dnia 22, i trzeci dnia 27 miesiąca Januaryi następnego 1815 roku naznaczono: — Aby przeto Ichmość Ambieñci, do kupli wymienioney Kamienicy ad fundum oney, w terminach przeznaczonych w każdym dniu po południu jawnie się raczyli; Magistrat Wileński takową Awizacyą dla zamieszczenia po trzykroć w Gazecie Kuryera Litewskiego wydaie. — Dnia 7 Decembra 1814 roku

Józef Klimaszewski B. M. W.
Regent M. W. Pozlewicz.

3 Za Dekretem Remissyiny Sąd Główny Litewsko-Wileński zgo Departamentu odchodziła Sprawa w Sądzie Ziemskim Wileńskim między Kredytorami, Pretensorami i Debitorami W. Wincentego Romanowskiego b. Podstarościego Wileńskiego, w której między dalszemi wyrokami na wszystkich stronach stawiających i przybydź mogących z jakiegokolwiek bądź źródła do tej Konkursowej Sprawy przynależących stronach, decydowana została Kopia Spraw i Komportacya Dokumentów pod dokładnemi Rejestrami do Kancelaryi Aktowej Ziemskiej Wileńskiej zacząwszy od dnia 15 Xbra roku idącego 1814 wciągu niedziel sześciu z persystencyą 4 niedzielną. Zeby więc Kredytorowie W. Wincentego Romanowskiego sub amissione Causæ, a Debitorowie onego, że w niestanności oczewisty nastąpi wyrok, zatym niedogodności własney winie przypisać będą powinni, w przyszłym Sprawy przypadnieniu do iednoczasowej łączyli się rozprawy, do tego celu niniejsza trzykrotna podaje się Awizacya.

O S W I A D C Z E N I A.

2. Roku Tysiąc ośmset cztertnastego Miesiąca Decembra siódmego dnia.

Oświadczenie Jmieniem WW. JPanów Róży Hromykowny Budowniczaneki Oszmian: iako Babki, a Małoletniego Antoniego Rouby Sekret: Dworzan: Pttu Oszmian: iako Wnuka i Aktora rzeczy, w Assyteneyi prawnie dodanych Opiekunow, czyni się z następnych powodow, — Ktokolwiek stosunek obowiązkow względnie Rodzeństw i familow wyobrazić sobie może, łatwo temu uwierzy, że niema smutniejszey niedoli, iak od Krwi najbliższey (iaka jest Matka względem Syna) doświadczając nieszczęścia — Nie ma też większych oierpień i boleści, iak przed całą Publicznością odkrywać błędy, honor, prawa, i same przyrodzenie krzywdzące tych, którym uczucia z natury, nadane oszczędzać zdają się — Lecz pozbawiony pierwszego, nie może się nazywać występnym wtenczas, gdy szuka nbezpieczenia sponobu do życia, i zapewnienia naprzyszłość własnego swoje-

go losu, któren przez własną Matkę na slikiem będąc postawiony szczeblu, nie może inney dla nieletniego Antoniego Rouby, i zestopnia zeszłego Andrzeia Hromyki prawnym Sukcessorom wskazywać nadziei, oprócz widoczney zguby, i nie cofnionego nigdy upadku — Bowiem gdzie skuteczna rada przywiązany Ciotki wzgardzona — Gdzie styr czynney Opieki odrzucony, gdzie Matka związkim nieprzyzwoitego połączenia się krzywdzi familią i potomstwo ze krwi Szlachetney pochodzące, iakaż czekać może następnosc tego, któren zostając w dziecińnym ieszcze wieku, nie zdołający rządzić sam sobą, oddany będzie na dyskreocyą tey Matki, która dla przyiazni i związku krzywdzącego Rod Szlachecki, wyrzekła się Stanu w uwadze praw Narodu i Jmiennych Ukazów nad inne Stany wyniesionego — Pograżając siebie nierozmyślnie wprzeczając wieczney hańby — Z żalem wprawdzie przychodzi Oświadczać się, przez samą delikatność wypisywać okolicznoscie dzisiejszych wypadkow, lecz atoli zamileć tego niepodobna, co fundusz bardziy ieszcze familiyny, a do potomstwa zeszłego Rouby, i naturalnych Sukcessorow zeszłego Sędziego Hromyki należny, nayprawołomniy wydrzeć może — Obżalną pierwo Roubina, a w terazniejszym zamęsciu Konwicka, za życia ieszcze zeszłego Męża swojego Tadeusza Rouby Sekretarza Dworzan: Pttu Oszmian: oddawszy się krzywdzącym związek Małżenski postempkom, po Reyteradzie nieprzyziacielskiego woyska, dobrawszy sobie pod tytułem loksa Teodozego Konwickiego Woiennoplenego z Xięstwa Warszawskiego, prostego Stanu człowieka (Jak złożona przy podaney proźbie w Sądzie Grodzkim Oszmian: Książeczka zaciągu i różnych Żołnierskich rekwizytow, roku tysiąc ośmset dwunastego dattna poświadcza) z Powiatu Szydłowskiego ze Wsi Opatowa w Kantonisty czyli przez Konkrypcyą w Pułk ósmy piechoty do woyska Polskiego oddanego, po zeyściu Męża swojego w roku tysiąc ośmset cztertnastym in Junio, bez Rady familii, bez woli i pozwoleñia Opieki, w roku terazniejszym tysiąc ośmset cztertnastym nowembra dziewiątego dnia, kryjomym sposobem w mieście Wilnie z tymże Konwickim wesła w Szlubne związku, bez względu na Syna Antoniego Roubę, któren w takim wypadku podług Artykułu dwunastego, z Rozdziału piątego i dalszych Praw Narodowych, całego Majątku pierwo na Obżalną Roubinę przypadać mogącego, iest prawnym Aktorem — Jak więc Oświadczać się dochodzi wiadomości, że Obżalną Roubina, a dzisiejsza Konwicka, Mężowi swojemu prostego Stanu i Konduity Teodozemu Konwickiemu, obarczając nie prawnie (bo równie z swym zainąż pobysem, z myśli Praw Kraiowych utracony, a do Antoniego Rouby, i następców Andrzeia Hromyki należny Majątek) powydawała onemu Inskrypcye i Zapisy, a nad to ieszcze z tymże Konwickim wspólnie trwoniąc fundusz niewolnie, u iednych Kapitały zdeymnia, a u drugich kredytacyą zaciągając i ewikcyę na folwarku Bierwienciszkach i dalszym funduszu wnoszą i opisują, a ztąd upadkiem losu Małoletniego zagrażając, do ostatniego nieszczęścia doprowadzając, Oświadczać się tedy iako polowicz Aktora Folwarku Bierwienciszek, wszelkich summ i sprzętow po zeszłym Andrzeiu Hromyce successive spadłych, a szczególnie z naturalnych pobudek czując się do obowiązku ocalenia funduszu Wnuka swojego Antoniego Rouby, nim w celu unienienia nieprawney pretendentki do Majątku, Obżalney Barbary Konwickiey i iey Męża, tudzież o podniesienie i skasowanie nie prawnie podzielanych i antedatowanych zapisow i Inskrypcyow, prawne stopniami rodzajowi Sprawy właściwemi rozpoczną się kroki, takowy Obżalney Barbary pierwo Roubiney a terazniejszey Konwickiey postemppek, przed Aktami Publicznemi Obżalając i zarazem, iżby nikt w ogólnosci z Obżalnym Teodozym i Barbarą Konwickiem, układow żadnych nieczynił, summ na Obligach lokowanych, ani w kapitałach, ani w procentach nieopłacał, oraz w żadnym względzie na ewikcyą Folwarku Bierwienciszek i dalszego iakiegobądźkolwiek Majątku nie kredytował, przez niniejsze Oświadczenie oszrega — w przeciwnym zaś zdarzeniu, jeżeliby ktokolwiek śmiał nie prawnie pomimo niniejsze Zawiadomienie, czynić w jakimkolwiek bądź względzie na krzywdę Małoletniego z wyrażonymi Konwickiem i układy, tedy stratę sam sobie przypisać będzie winien — Naostatek że takowe Oświadczenie dla wiadomosci powszechney do druku Kuryera Litewskiego w sposobie Awizacyi trzykrotnie podane będzie, zawiadamia — Takowe Oświadczenie iako proszony podpisuję Alexander Gharewicz. Które to Oświadczenie Excerptem z protokulu Potoczne-go processowego Ziem: Pttu. Oszmian: pod pieczęcią Urzędową Ziem: Oszmian: stronie wydane.

Zgodno z Protokulem Potocznym processowym
Antoni Iuraha Regent Ziem. Oszm.

2. Oświadczenie w Jmieniu WW. JPanow Antoniego Porucznika Woysk Polskich tylko iako Stryia, a Hipolita w nietności ieszcze będącego, iako Aktora rzeczy Antuszewiczow zapisuje się z takiego zdarzenia. Zeszly Bonifayey Antuszewicz Oyciec osieroczonego Hipolita poświęciwszy wiek swój pracy i godziwym obrótom, był szczęśli-

wym złożyć tyle odpowiedniej pierwszej Sytuacji, iż mógł przystoynie zong utrzymać. Dzieci wychować, na Edukacyą potrzebną awansować kósza — i los przyszły swojej zabezpieczyć familii —. Oświadczenia się Antoni iako ieden z blizkich zesłego Krewnych posiadając Braterską w nim ufność, Rokiem wlasnie przed zaszłą śmiercią widząc się na Kontraktach Minskich, sam z ust jego sły-szał, „ Ję ma na zastawie 80,000. złch —. Ma gotowych „ pieniędzy w kieszeni 30,000 złch —. Posyduje arędę i „ kę Folwark — Z reszto: gospodarstwo w kilku Possesy- „ ach będące, Miedź Browarna duża. składać miały nie „ małą masę funduszow nie żyjącego —. „. Dostateczne o- „ we (iak się powiedziało) fundusze, skłoniły zesłego Bonifacego oddać Syna Hipolita do Szkół Wileńskich choć od pomieszkania swojego dość dalekich —. Młodzieniec ten był lokowany w pewnym Obywatelskim Domu, przy Gu- wernerze, za umówionym Kontraktem o stancyę i stoł, które przez samego ieszcze Oycę miały być opłaconemi, pod życiem jego! prócz Opieki nadzorowej, żadnego inne- go ciężaru Oświadczenia się Antoniemu nie miał czynić — Los Przeciwny zbierając zawsze z tego Swiata nieszczęśliwemu Hipolitowi Oycę, przeciwne zatazem z rzą- dził wypadki —. Zesły bowiem Bonifacy, przy dwoygu osierociłych Dzieciach to jest: *jedney* Corce, inż teraz za- mężney z JPanem Okuliczem, *drugim* Synie Hipolicie, cho- cież zostawił Zong z Domu Rodziewiczownę, pierwszych Matkę; zostawił Braci Zony, Wuiow rodzonych Dzieci, ale nie zostawił nikogo, ktoby chciał szczerze wiedzieć o tych- że Dzieciach i Stanie ich. Maiątku — Hipolit rzucony w Wil- nie, stał się dopiero prawdziwym ciężarem Oświadczenia się —. Bo Antoni i Bonifacego Kontrakt opłacić swoie- mi pieniądzmi musiał i aż dotąd utrzymuje przy sobie Syna jego Hipolita —. Z maiątkiem zaś Bonifacego co się dzie- je? w czyim jest władaniu? przez kogo rządzony? ani protestujący się Antoni iako utrzymujący teraz Hipolita, ani sam Hipolit iako naturalny i iedyny po Oycu swym Aktor, zwłaszcza oddzieleni Gubernią, rozróżnieni proces- sowym porządkiem, zgoła nie wiedzą —. Słyżają tylko od obcych z tamtych stron do Wilna przyjeżdżających, że WW. Rodziewiczowie Bracia samey Bonifacowej Antusza- wiczowej z Dziedzicami Folwarku zastawnego Niwiszcz WW. Narkuskimi i W. /Minuzycem arędownym Pos- sesorem oraz Plenipotentami po subseliach tamiecznych In- teressow pilnującami zniósłszy się, pomimo widać nazna- czonych w tamtych Kraiu Opiekunow, cały Maiątek zesłego tak zawichrzyli, że dzisiaj nie tylko Dzieci nie mają żadnego dostarczenia do życia, ale długi nieboszczykow- skie się okazały, za które podstawieni nawet iacyś Kre- dytorowie, Kondyktowe inż poformowawszy Dekreta, zu- pełnym rozbiorem pozostałego ponim zagrażają Maiątku —. Oświadczenia się Antoni we własnych ograniczony fundu- szach, a dosyć czyniący z siebie ofiary, gdy biednego Hi- polita o swoim utrzymuie koscie i na Edukacyą jego łoży; nadto wiekiem i słabością zdrowia obciążony; w dale- ką podróż puścić się niemogący, inney w tym momencie pomocy i ratunku skrzywdzonemu dać nie może, iek dla za- pobieżenia ostateczney zgubie, i nie zaniedbania śladu pro- cessowego, ktoreby za doysciem lat Hipolita, wskazać był mu zdolnym niestracane Prawo dopomnienia się jego wla- ności, przez niniejsze Oświadczenie do Akt Publicznych i Gazet Kraiowych podające się, każdego z nuzrptatorow ostredz, „ iż się czuje nad stanem i dolą Małoletniego —. Dattum w Wilnie 1814. Xbra 20. dnia —. podpisuję za siebie i Małoletniego Hipolita —

Antoni Antuszewicz P. B. W. L.

OGŁOSZENIE PRYWATNE.

5. JO. Xiężna Jmość Marya z Sapiehów Puzyrnina, gdy znajduje w dodatku Kuryera Litewskiego w pro- wadzone pismo pod nazwiskiem ostrzeżenia w imieniu W. JPana Tomasza Dybowskiego, znajduje za rzecz nappotrzebniejszą odpisać przeświadczenia publicznosc o nie regularnym postępowaniu tegoż W. Tomasza Dy- bowskiego, który będąc tylko tradycyjnym Posesorem na Korzyści, za Sumę sześćdziesiąt cztery tysięcy zło- tych Polskich, nie należy do puszczy, ale owszem z oney winien dać usprawiedliwienie Dziedzicowi, a dla pokrycia szkodliwych porobionych frymarków takowe na świat wydaje kłamliwe ogłoszenie, aby więc pu- blicznosc nie rozumiała, że W. Tomasz Dybowski, ia- ką ma część na tym dziedzictwie, któraby mu nada- wała moc bronienia takowej puszczy, a bardziej, aby ta sama publicznosc przeświadczyła się o upływających latach temu W. Dybowskiemu dla nie opłacenia przez jat ośm po pięć tysięcy kilka set złotych presuperują- cych intraty listem tradycyjnym obwarowanej, dla teyże Xiężny Jmości, w czym nie widząc potrzeby zamilcze- nia, iako na zarzut niesprawiedliwy niniejszym ogłosze- niem, oświadczam powszechności datt w Wilnie miesią- ca gbra dnia 19go roku 1814.

Podaje do Gazet Piotr Kolenda.

1. Pan Dausarqne Dentysta uprzywileiowany i Członek IMPERATORSKIEGO wolnego Towarzystwa Ekonomicznego w St. Petersburgu.

Ma honor uwiadomić szanowną publicznosc tuteyszego miasta o swoim wyjeździe, który nastąpi pierwszych dni następnego stycznia; ofiarując się do wszelkich operacyi i leczenia chorób dziąsłowych i zębów; posiada on najle- psze sposoby utrzymania zębów w ich pigności, zapobie- żenia i wstrzymania ich spruchniałości; pozbawienia cu- chnienia z ust i zębów zepsutych, i zachłowania emalii zę- bów do późnego wieku.

Spodziewa się także zadosć uczynić wszystkim osobom, któreby miały potrzebę wstawienia zębów sztucznych w po- łożeniu naytrudniejszym; oświadcza się dopełnić to wszyst- ko z całą zręcznością, iakiey nabył przez doświadczenia długiey i szczęśliwey praktyki.

Oświadcza się także leczyć choroby dziąsłowe dzieci tak w zapobieżeniu, iako też i poprawieniu wszelkich wad iakieby się znalazły, co zasługuie na szczegolną uwagę ze strony rodziców.

P. Dausarqne bez przesady pochlebia sobie od powiedzie- ń zaufania osób, które się raczą powierzyć jego staraniom, służyć z szczegolną zaletą pod Naywyższą Opieką NAYJA- SNIĘYSZEY IMPERATOROWEY MATKI w obowiązku Dentysty w IMPERATORSKIM edukacyynym domu Pa- nien Szlachetnych w Instytucie Orderu S. Katarzyny &c.

Osoby te, które zechcą do niego przyisć dla poznania Osoby jego, znajdą zawsze w Kwaterze rano od godziny 8, aż do 10, a po południu od godziny 3 aż do 6.

Mieszka na Ulicy Niemieckiey w D. P. Simsona pod Nrem 31a.

Ma on także do przedania bardzo dobry pojazd po- dwójny, roboty bardzo dobrego maystra, mocny i lekki. Może tenże pojazd służyć do podróży, gdyż ma i kufur do garderoby.

1. JPan Józef Bolechowski Artysta Sztuki Pieroto- chniki wynalazł swojej kompozycyi Swice woskowe służyć do zabawy w Domach w sposobie Angielskim, które to Swice różnią się w czterech gatunkach, z tych pierwszy gatunek w ciągu palenia się swego po niia- kim czasie wyd. fontanę z wyrzuceniem z siebie różno- kolornych ogniow. — 2gi rodzaj takowych Swic z wy- rzuceniem różnych ogni Chńskich. — 3ci Wydający z siebie bez żadnych ogni samą tylko kantonadę. — 4ty wyrzucający z siebie różne gwiazdy w kolorach. — U- wiadamia się oraz w Doniesieniu, że te Swice po u- konczeniu swych ogniow nie czynią żadnego szkodliwe- go i nieprzyjemnego odoru — Zyczący przeto nabyć takowych sztucznych Swic, zwyczajnego na festyny familijne lub Pokoiowego Fairwerku ma się udać do Domu W. Frolanda Burmistrza na Zamkowej Ulicy pod Nrem 74 gdzie za pomierną cenę dostać może. —

1. JPan Izidor Weyss, ma honor donieść Amato- rom wyzwolonych Kunsztów, iż wychodzi z pod pras- sy 100 kart sztychowanych w różnych figurach i gru- pach, rysowanych przez W. Professora Rustema, a Wyrzuty przez JPana G. Kislinga. — Prenumerata kosztować będzie rubli srebrnych 10, z których pięć zapłaci się przy abonowaniu, reszta zaś przy ode- braniu 50 kart w 6śc miesięcy — 50 kart pozosta- łych odbiorą się w drugie 6śc miesięcy za tymże bi- letem. — Prenumerować można w Wilnie u Pana Weyssa w Kamienicy Preyssa, na Zamkowej Ulicy pod Nrem 78 w St. Petersburgu u PP. Gnanelli; Oli- viono.

3. JP Symon Casiere Bereyer mieszkający w do- mu niegdys Kłoca, na ulicy niemieckiey pod Nrem 375 na ulicy Niemieckiey, postanowił ofiarować usługi swo- ie szanowney i Szlachetney młodzieży &c. &c. w da- waniu lekcyi iężdzenia na koniu i uieżdzenia koni któreby mu dane były; tym celem urządził Manege czyli Reytszulę wygodną, w której w każdym czasie lekcye dawane będą; ktoby więc Zyczył sobie brać naukę ię- dzenia lub dać Konie do uieżdzenia, albo ktoby miał konie do sprzedania lub potrzebował nabydź, może się do niego udać dla umówienie się o kondycyę, warun- ki, cenę lub kontrakt; wczem każdy znajdzie wszelką dogodność i powolność.